

Alle artikler i et dokument

Utskriftsvennlig PDF

The Responsible and Sustainable Board

Urolige tider tvinger frem tøffe valg: Et selskap som opplever fallende omsetning vil ofte begrense bruk av forretningsreiser og iverksette oppsigelser for å sørge for nok kapital for fortsatt drift. Likevel er ikke beslutninger som tas i pressede situasjoner alltid det beste svaret på selskapenes problemer, og man kan risikere at løsninger som virket fornuftige i en presset situasjon medfører at man går glipp av muligheter når markedene en gang i fremtiden snur. Til tross for verdens økonomiske situasjon og virksomheters fokus på finansiering, kontantstrømmer og omsetning, vil forretningsansvar og –utvikling fortsette å være et viktig tema, selv om det for tiden opplever redusert oppmerksomhet.

Artikkelen er en del av en brosjyre. Vennligst klikk på "Les mer" i nyhetsbrevet for å gå til nedlasting.

Tiltak mot hvitvasking

Bakgrunn til den nye loven

Hensikten med den nye hvitvaskingsloven er det skal bli vanskeligere å utnytte det finansielle system til hvitvaskingsformål. Dette skyldes at det er blitt stadig enklere og raskere, å overføre penger både innenlands og over landegrensene, noe som stiller økte krav til effektive tiltak mot hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme.

Den nye loven viderefører de sentrale elementene i gjeldende hvitvaskingslov med krav om at finansinstitusjoner og enkelte andre skal gjennomføre kundekontroll etter kjenn-din-kunde-prinsippet og melde mistenkelige transaksjoner til Økokrim. Men den nye loven inneholder også noen andre viktige endringer.

Økt omfatning av loven

Etter gjeldende hvitvaskingslov er blant annet finansinstitusjoner, verdipapirforetak, advokater og revisorer rapporteringspliktige. Den nye hvitvaskingsloven utvides nå til også å omfatte ervervsmessige tilbydere av virksomhetstjenester. Det omfatter foretak og personer som har som virksomhet å opprette selskaper for andre,

blant annet de som tilbyr norske virksomheter å opprette et norskregistrert utenlandsk foretak (NUF).

Hvilke transaksjoner omfattes?

Forhandlere skal kun utføre kundekontroll ved transaksjoner over 100 000 kroner. Av hensyn til å begrense de administrative byrdene ved loven, følger departementet ikke opp et forslag fra lovutvalget om at forhandlerne må utføre kundekontroll ved alle kontanttransaksjoner over 40 000 kroner. Dette skal fortsatt bare gjelde i de tilfeller der transaksjonen er mistenkelig.

Forsterkede kontrolltiltak – forenklet kundekontroll

Den nåværende hvitvaskingslovens regler om identifikasjon av kunder erstattes av mer omfattende og detaljerte krav til kundekontroll som er mer tilpasset risikoen for hvitvasking av penger og terrorfinansiering. Den nye loven har derfor både krav om forsterkede kontrolltiltak og forenklet kundekontroll. Risikobasert kundekontroll etter den nye loven medfører rett og plikt til å vurdere risikoen for hvitvasking og å tilpasse kundekontrollen ut fra risikovurderinger. Av nye forsterkende kontrolltiltak kan nevnes:

- Plikt til løpende å følge opp eksisterende kundeforhold - det skal utføres ny kundekontroll dersom det er tvil om tidligere innhentede opplysninger om kunden er korrekte eller tilstrekkelige.
- Bekreftelse av identiteten til den som eier eller kontrollerer kunden (reelle rettighetshavere) - for eksempel der et aksjeselskap vil opprette konto eller ta opp lån, må banken bekrefte identiteten til aksjeeiere som kontrollerer selskapet.
- Den rapporteringspliktige kan ikke etablere et kundeforhold eller utføre transaksjoner dersom kundekontroll ikke kan gjennomføres.
- Øket krav til registrering av opplysninger og bekreftelse av identitet for juridiske personer som ikke er registrert i offentlig register.

Kundekontroll gjennomført av andre

Den nye loven legger også til rette for at kundekontroll kan gjennomføres av nærmere angitte tredjeparter, som kan være ressursbesparende. Dette kan for eksempel være aktuelt der en kunde har et kundeforhold med et selskap i et finanskonsern, og senere ønsker å opprette kundeforhold med et annet selskap i konsernet. Et annet eksempel er situasjoner hvor et utenlandsk selskap ønsker å foreta oppkjøp i Norge, og engasjerer et norsk revisjonsselskap tilknyttet et internasjonalt revisjonsnettverk for finansiell due diligence. Det norske revisjonsselskapet vil da naturlig kontakte revisjonsnettverkets kontor i selskapets hjemstat for gjennomføring av kundekontroll. Den rapporteringspliktige skal fortsatt ha ansvaret for kundekontroll utført av en slik tredjepart, og det forutsettes at opplysninger som fremkommer ved kundekontrollen blir utlevert til den rapporteringspliktige. Kunden skal informeres om slik utlevering av informasjon.

Elektronisk kundeidentifikasjon

Departementet har også lat vekt på at det bør legges til rette for elektronisk kundeidentifikasjon uten at det skal være nødvendig for kunden å møte personlig hos den rapporteringspliktige for å få kontrollert identiteten. Etter den nye loven skal kundens identitet kunne bekreftes på grunnlag av gyldig legitimasjon.

Unntak fra kravene til kundekontroll

Loven åpner for unntak fra kravene til kundekontroll (forenklet kundekontroll) for kunder som i praksis ikke kan opptre under falsk identitet. Dette gjelder for eksempel dersom kunden er finansinstitusjon, verdipapirforetak, forvaltningsselskap for verdipapirfond, forsikringselskap, forsikringsmeglingsforetak eller selskap hvis finansielle instrumenter er opptatt til notering på regulert marked i EØS. Unntaket gjelder ikke for plikten til å

foreta kundekontroll ved mistanke om at en transaksjon har tilknytning til hvitvasking eller terrorfinansiering.

Beyond Reproach

Etterlevelse av anti-korrupsjon lovgivning blir stadig viktigere for internasjonale virksomheter.

Etterforskninger og anmeldelser basert på Foreign Corrupt Practices Act ("FCPA") har økt dramatisk i de senere år og alle indikasjoner tilsier at trenden kommer til å fortsette i de kommende årene. Dessuten, etter flere år uten aktivitet, begynner også land utenfor USA å iverksette tiltak mot korrupsjon, samt utvide samarbeidet på tvers av landegrensene.

Artikkelen er en del av en brosjyre. Vennligst klikk på "Les mer" i nyhetsbrevet for å gå til nedlasting.

Aksjonærrettigheter – endring i aksjeloven

Regjeringen foreslår flere praktiske endringer knyttet til generalforsamling og aksjonærrettigheter. Det åpnes blant annet for at kun selve innkallingen sendes til aksjonærene pr post mens alle vedlegg legges ut på selskapets internettside.

Justisdepartementet fremla 27. mars en ny odelstingsproposisjon som skal gjennomføre EUs direktiv om aksjonærrettigheter i norsk rett. Lovforslaget ble sendt på høring høsten 2008, men har blitt noe endret etter innspill fra høringsinstansene.

Endringene knytter seg i hovedsak til dokumentutsendelse i forbindelse med generalforsamling samt enkelte forhold relatert til gjennomføring av generalforsamlingen. Lovforslaget gjelder i utgangspunktet kun for allmennaksjeselskaper. Enkelte av de nye reglene skal også få anvendelse på aksjeselskaper. For børsnoterte (allmennaksje)selskaper skal det videre gjelde visse særregler.

Utsendelse av dokumenter som skal behandles på generalforsamling

Etter lovforslaget kan både allmennaksjeselskaper og aksjeselskaper fastsette i vedtektene at når dokumenter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen (ordinær eller ekstraordinær), er gjort tilgjengelig på selskapets internettsider, er det ikke nødvendig med utsendelse av dokumentene til aksjeeierne pr post. Etter dagens regler må alle slike vedlegg, for eksempel årsregnskap mv i forbindelse med ordinær generalforsamling, sendes ut sammen med innkallingen.

Etter de nye reglene kan aksjeeierne likevel kreve å få tilsendt pr post alle saksdokumentene som skal behandles på generalforsamlingen. Selskapet kan ikke kreve vederlag for slik utsendelse.

Selve innkallingen (med agenda) må likevel sendes ut til alle aksjeeiere med kjent adresse. På dette punktet er det ingen endringer. Innkallingen må i tilfelle opplyse om internettdressen slik at aksjeeierne kan gjøre seg kjent med saksdokumentene til generalforsamlingen.

For børsnoterte selskaper vil innholdskravene til innkallingen skjerpes noe. Det oppstilles krav om at innkallingen mer utførlig skal gjøre rede for hvilke konkrete rettigheter aksjeeierne har i forbindelse med generalforsamlingen.

Innkallingsfrist for noterte selskaper

For børsnoterte selskaper endres innkallingsfristen for generalforsamlinger til 21 dager. I dag er fristen 14 dager. Den nye innkallingsfristen for noterte selskaper medfører også endring av tidspunktet for avlevering av revisjonsberetningen. Denne må etter lovforslaget være styret i hende senest 22 dager før generalforsamlingen.

Den nye innkallingsfristen på 21 dager for noterte selskaper gjelder både ordinær og ekstraordinær generalforsamling. I den grad selskapet har åpnet for elektronisk avstemming/deltakelse på generalforsamlingen, jf nedenfor, kan generalforsamlingen med to tredels flertall likevel bestemme med virkning frem til neste ordinære generalforsamling, at ekstraordinære generalforsamlinger skal kunne innkalles med to ukers varsel.

Lovforslaget medfører ingen endringer i innkallingsfristen for allmennaksjeselskaper som ikke er noterte eller for aksjeselskaper.

Elektronisk deltakelse

Lovforslaget åpner for at styret kan beslutte at aksjeeierne skal kunne delta på generalforsamlingen ved bruk av elektroniske hjelpemidler. Dette omfatter også elektronisk utøvelse av aksjonærrettigheter som for eksempel stemmerett. Lovforslaget stiller ikke tekniske krav til hva slags elektroniske hjelpemidler som kan tas i bruk utover at systemene må være forsvarlige og sikre at deltakelsen og stemmegivningen kan kontrolleres på en betryggende måte. I vedtektene skal det kunne fastsettes at styret ikke har adgang til å anvende elektroniske hjelpemidler i forbindelse med avholdelse av generalforsamlingen.

Reglene om elektronisk deltakelse på generalforsamling gjelder kun allmennaksjeselskaper. For aksjeselskaper foreslås det foreløpig ingen slike regler.

Lovforslaget gir videre allmennaksjeselskaper adgang til å vedtektsfeste rett for aksjeeierne til å avgi sin stemme skriftlig, herunder ved bruk av elektronisk kommunikasjon, i en periode før generalforsamlingen. Heller ikke på dette punkt innføres en tilsvarende adgang for aksjeselskaper.

Rett til å få behandlet spørsmål på generalforsamlingen

Lovforslaget innfører både for allmennaksjeselskaper og aksjeselskaper en syv dagers frist før innkalling til generalforsamling når det gjelder aksjeeiernes rett til å få satt opp nye punkter på dagsorden. Dette er en klargjøring i forhold til dagens regler som ikke opererer med noen bestemt frist, men kun krever at forslaget må være oversendt styret i så god tid at det kan tas med i innkallingen.

I den grad innkalling til generalforsamling allerede skulle være sendt ut før syv dagers fristen er utløpt, må det sendes ut ny innkalling, eventuelt et tillegg.

Omsetningsbegrensninger

Etter lovforslaget kan allmennaksjeselskaper fastsette i vedtektene at retten til å delta og stemme på generalforsamlingen bare kan utøves når et aksjeervert er innført i aksjeeierregisteret (VPS) den femte

virkedagen før generalforsamlingen (registreringsdatoen).

Særlig for børsnoterte selskaper vil innføringen av en slik bestemmelse kunne forenkle opptellingen av stemmeberettigede aksjer på generalforsamlingen.

Ikrafttredelse

Tidspunktet for endelig vedtakelse av Stortinget og ikrafttredelse av de nye reglene er uklart. Det vil trolig bli vedtatt enkelte overgangsregler, men innholdet av disse er foreløpig ikke kjent. Vi kommer tilbake med nærmere informasjon om dette og nøyaktig ikrafttredelsestidspunkt i en senere utgave av iFokus.

Konsernbidrag – unngå dobbeltbeskatning

Konsernbidrag brukes typisk for å utligne det skattemessige resultat på konsernnivå, og er videre et egnet redskap for å sørge for en optimal kapitalstruktur i konsernet. Det er imidlertid viktig at man er klar over de begrensninger som foreligger ved bruk av konsernbidrag som fordeling av skattegrunnlag og kapital innad i konsernet.

Innstramming av fritaksmetoden (3 %-regelen) innebærer at det kan være mer hensiktsmessig å yte konsernbidrag enn utbytte. Bakgrunnen for dette er at konsernbidrag ikke er skattefritt ihht fritaksmetoden, og dermed heller ikke underlagt 3 % inntektsføring.

Ihht skatteloven § 10-3 (1) 1. pkt er konsernbidrag skattepliktig inntekt hos mottaker i samme inntektsår som det er fradragsberettiget hos giver. Etter 2. pkt i samme bestemmelse følger at konsernbidrag som giver ikke får fradrag for fordi det overstiger den ellers skattepliktige alminnelig inntekt, ikke er skattepliktig hos mottaker.

Ikke full skattemessig symmetri mellom giver og mottaker

Vi ser ikke bort i fra at det er flere som har antatt at det er full symmetri i beskatningen mellom giver og mottaker. Dette er imidlertid ikke tilfelle ihht den noe stringente tolkningen av regelverket. Skattelovens bestemmelser om konsernbidrag tolkes bokstavelig, og innebærer at konsernbidrag er skattepliktig for mottaker selv om giver ikke benytter sin rett til å kreve fradrag. Dette kan dermed gi en utilsiktet dobbeltbeskatning. Dette er imidlertid ikke noe nytt, og det har i prinsippet hele tiden vært skatteplikt for mottaker hvor giver har hatt anledning til å kreve fra drag, men likevel valgt ikke å gjøre dette. Som nevnt har dette likevel fått mer aktualitet nå iom at konsernbidrag ikke er underlagt fritaksmetoden som objekt.

Der hvor giverselskapet har skattepliktig alminnelig inntekt er det således viktig å være oppmerksom på at det faktisk kreves fradrag. Typiske tilfeller hvor feil kan oppstå i denne forbindelse synes å være situasjoner med sirkelkonsernbidrag, eller hvor det skjer en oppkapitalisering av annet konsernselskap gjennom året.

Konsernbidrag med/uten skattemessig effekt

Når man taler om konsernbidrag med skattemessig effekt dreier det seg typisk om en utdeling som foretas for å utligne betalbar skatt på konsernnivå, men det kan også gis for å sørge for en mer hensiktsmessig

kapitalfordeling. Konsernbidrag uten skattemessig effekt vil derimot typisk være ment for å sørge for en optimal kapitalstruktur, og har i prinsippet ingen skattemessige konsekvenser.

Konsernbidrag uten skattemessig effekt er kun aktuelt i de tilfeller hvor giver ikke har skattepliktig alminnelig inntekt, eller hvor konsernbidraget overstiger den ellers skattepliktige alminnelige inntekten. Konsernbidrag som ligger innenfor givers skattepliktige alminnelige inntekt vil derimot i sin helhet ha skattemessig effekt, forutsatt riktig behandlet.

Konsernbidrag uten skattemessig effekt vil ikke inngå i mottakers skattepliktige inntekt. Dette må etter vår oppfatning medføre at et selskap fortsatt vil kunne vil tilbakeføre skattemessig underskudd mot overskudd de to foregående år, jf den midlertidige tilbakeføringsregelen som del av Regjeringens tiltakspakke. Konsernbidrag med skattemessig effekt vil inngå i mottakers skattepliktige alminnelige inntekt, og vil dermed begrense eventuelle tilbakeføringsmuligheter.

Konsernbidrag gitt gjennom året

Konsernbidrag regnes som en typisk årsoppgjørdisposisjon ved avleggelse av regnskapet, men det er også mulig å gi dette senere gjennom året. I disse tilfeller er det slik at konsernbidraget får effekt for det inntektsår/regnskapsår man er inne i. F.eks vil konsernbidrag som avgis høsten 2009 få eventuelle skattemessige konsekvenser for inntektsåret 2009, og den skattemessige behandlingen er den samme som ellers. Det er imidlertid først ved utarbeidelsen av selvangivelsen man får det fulle bilde av hvordan konsernbidraget skal behandles, og først på dette tidspunktet vil man se om konsernbidraget skal gis med eller uten skattemessig effekt.

På samme måte som ved utbytteutdelinger er vi av den oppfatning at det er balansen ihht siste avlagte regnskap som er utgangspunktet for hva som faktisk kan deles ut. Det er selvfølgelig viktig at man også her holder seg innenfor de rammer som aksjeloven setter. I motsatt fall kan konsernbidraget regnes for ulovlig, og dermed medføre at giver ikke har krav på fradrag.

Dom om skattemessig behandling av swapavtaler

I dom av 16. januar tok Høyesterett stilling til den skattemessige tidfestingen av effekten av rente – og valutaswapavtaler. Særlig for renteswaper medfører dommen en endring i forhold til tidligere praksis.

Høyesterett avsa 16. januar 2009 en dom for DnB NOR som omhandlet skattemessig behandling av rente- og valutaswapavtaler. Problemstillingen i saken var den skattemessige tidfestingen av gevinst/tap på rente- og valutaswaper. For renteswaper angir Høyesterett en skattemessig behandling som (i hvert fall for mange) er annerledes enn den behandlingen man har lagt til grunn tidligere. For valutaswaper er Høyesteretts konklusjon i tråd med den praksis som foreligger. Vi vil presisere at den regnskapsmessige behandlingen av swaper er uforandret.

Renteswap

En renteswap er en ubetinget avtale mellom to parter om å utveksle rentebetalinger over en gitt periode, som oftest fast rente mot flytende. Den faste renten gjelder for hele perioden, mens den flytende renten fastsettes for kortere intervaller, typisk for tre måneder om gangen.

Først i dommen er det redegjort for at partene har benyttet et forenklet eksempel på en renteswap for å illustrere sakens problemstilling. Dette taler for at betraktningene rundt tidfestingen her er generelle, og også vil kunne gjelde for andre varianter av swapavtaler. Dette må imidlertid vurderes konkret i forhold til likhetstrekk med omtalte renteswap.

Høyesterett tar i dommen utgangspunkt i at tidfestingen av en eventuell gevinst eller tap på en valutaswap avhenger av når det har oppstått et ubetinget rett på motytelsen, eventuelt en ubetinget forpliktelse. Høyesterett la til grunn at i renteswapavtaler har det på det tidspunktet den flytende renten fastsettes for neste renteperiode oppstått en ubetinget rett/forpliktelse for begge parter i avtalen. På dette tidspunktet er det nøyaktige resultatet av swapen for den aktuelle renteperioden kjent, og resultatet er dermed "ubetinget" både for den parten som skal betale den flytende renten, og for parten som skal betale den faste renten. Hele gevinsten/tapet ved swapen for neste renteperiode skal derfor tidfestes skattemessig på det tidspunktet den flytende rentesatsen blir kjent. Dersom renteperioden går over årsskiftet skal altså hele resultatet tidfestes før årsskiftet, og ikke fordeles forholdsmessig på de to inntektsårene. Tidligere har enkelte periodisert gevinsten/tapet ved swapen delvis til inneværende inntektsår (i forhold til antall dager fra fastsettelse av den flytende renten og frem til 31.12) og delvis i påfølgende inntektsår (antall dager fra 01.01 og ut renteperioden for den flytende renten). Andre kan ha periodisert hele effekten av swapen ved utløpet av renteperioden, altså i påfølgende inntektsår. Etter dommen vil korrekt skattemessig behandling være å periodisere hele swap-effekten for renteperioden til inneværende inntektsår.

Valutaswap

En valutaswap er en ubetinget avtale om å bytte to valutabeløp i dag (spotveksling), og å reversere byttet på et senere tidspunkt (terminveksling).

Når det gjelder valutaswaper hadde DnB NOR anført at en valutaswap må anses som ett instrument, og at spotveksling og terminveksling derfor må ses i sammenheng. Resultatet av en slik tankegang er at ingen effekt av swapen er realisert før begge vekslingene har skjedd. Høyesterett la imidlertid til grunn av spotvekslingen og terminvekslingen må anses som to konkrete transaksjoner som begge innebærer en skattemessig realisasjon. Retten kom til at agio/disagio ved terminvekslingen skal periodiseres i det inntektsåret terminvekslingen finner sted.

Betydning av dommen

Vi kan ikke se at det foreligger noen særlige forhold for DnB NOR som skulle tilsi at resultatet i dommen ikke vil bli tilsvarende for andre regnskapspliktige. Utgangspunktet må derfor være at den skattemessige behandlingen foreskrevet i dommen skal følges generelt.

0213 Oslo
Norge

© 2009 Deloitte AS

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu, a Swiss Verein, and its network of member firms, each of which is a legally separate and independent entity. Please see www.deloitte.com/no/omoss for a detailed description of the legal structure of Deloitte Touche Tohmatsu and its member firms.

 Deloitte RSS feeds